

Prekentekest: Mark 3,13-19

Så gikk han opp i fjellet. Han kalte til seg dem han ville, og de kom til ham. Han pekte ut tolv, som han også kalte apostler, for at de skulle være sammen med ham, og for at han kunne sende dem ut for å forkynne og ha makt til å drive ut de onde åndene. Han utpekte de tolv: Det var Simon, som han ga navnet Peter, Jakob, sønn av Sebedeus, og hans bror Johannes – disse to kalte han Boanerges, som betyr tordensønner – og Andreas, Filip, Bartolomeus, Matteus, Tomas, Jakob, sønn av Alfeus, Taddeus, Simon Kananeos og Judas Iskariot, han som forrådte ham.

Slik lyder det hellige evangelium.

Aposteldagen

Aposteldagen heter denne søndagen. Den har dette navnet fordi bibeltekstene minner oss om kirkens røtter og kirkens forankring hos Jesus og apostlene. «Dere er bygd opp på apostlenes og profetenes grunnvoll, med Kristus Jesus selv som hjørnesteinen,» skriver Paulus til menigheten i Efesos. Ef 2,20. Det går en linje tilbake til apostlene og profetene også hos oss, for også vår kirke og denne menigheten har sitt opphav i og er forpliktet på apostlenes og profetenes lære.

Vi merker det hver gang det er dåp i kirken. Det går en direkte linje fra den befalingen Jesus gav sine apostler den gang om å gjøre til disipler gjennom å døpe og å lære å holde alt det som Jesus har befalt. Det Jesus har lært oss og som apostlene har videreformidlet er hva vår kirke er bundet av og forpliktet på. Det er dette som gjør oss til kirke den dag i dag, at det forkynnes slik Jesus og apostlene har lært og at sakramentene forvaltes rett. (Jfr. Confessio Augustana VII)

Trenden i dag er at samtidens holdninger og trender, eller tidsånden om man vil, skal prege hva kirken lærer. Et utspring har dette i opplysningstidens liberalteologi og det er videreført gjennom frigjøringsteologi og eksempelvis vår tids feministteologi. Siste utspill i den retning så jeg på Dagsnytt 18 i denne uka, en prest og lærer ved VID mente tiden var moden for å bruke det nye kjønnsnøytrale pronomenet «hen» om Gud, selv om dette ikke har noen opprinnelse i Skriften eller bibelsk forbilde.

På den andre siden finnes det de av oss som tenker slik at kirken fortsatt skal være forpliktet på det Jesus og apostlene lærte, og at vi som kirke må være en motkultur når samfunnet går i en annen retning, slik fremfor alt Skriften selv, oldkirken og reformasjonen har lært oss.

Den norske kirkes liturgier og lære har fram mot vår tid vært et ekko av Skriften. Derfor forsaker vi djevelen og alle hans gjerninger og alt hans vesen, og vi tror på Gud som Fader, Sønn og Hellig Ånd med alt som dette måtte innebære av Bibelsk substans. Derfor er det med en viss ærbødighet vi leser Bibelen. Gud har gitt oss sin Ånd og gjennom bibeltekstene vil han lede oss, påvirke og forme det nye livet i oss, det livet vi fikk i dåpen for å leve ut i troen.

De tolv

Vi leste: «Så gikk han opp i fjellet. Han kalte til seg dem han ville, og de kom til ham. Han pekte ut tolv, som han også kalte apostler, for at de skulle være sammen med ham, og for at han kunne sende dem ut for å forkynne og ha makt til å drive ut de onde åndene.» Så kort kan det sies og oppsummeres. Gjennom tolv håndplukkede menn skulle den fremtidige kirke bygges. Blant disse var også den Judas som forrådde Jesus. Han skulle da senere bli erstattet av en ny tolvte apostel. I Apg 1 står det at Mattias ble utpekt og regnet som apostel sammen med de elleve.

Det var et poeng at tallet var tolv. Det henger sammen med israelsfolkets historie. Opprinnelig var Israel et tolvstammefolk med utgangspunkt i patriarken Jakobs tolv sønner. Langt tilbake i historien, etter kong Salomos død, ble folket splittet og delt i et Nordrike og et Sydrike. Mange vendte Gud ryggen ved å ville leve slik de andre folkene levde. De tok deres skikker og supplerte sin jødiske gudsdyrkelse med den tro som var vanlig hos hedningene. Gud så på dette som frafall og religiøst utroskap.

Som følge av dette falt de nordlige ti av Israels tolv stammer bort da Nord-riket i år 722 f.Kr. ble inntatt av assyrerne og folket i Samaria sendt i asyl i fremmed land. Disse stammene var tapt og kom ikke tilbake. Syd-riket ble også på et senere tidspunkt invadert. Det var Syd-rikets befolkning som i år 587 f.Kr. ble sendt i asyl til Babylon som straff for frafall fra Gud, men disse fikk etter noen ti-år vende tilbake og utgjorde det Israel som Jesus senere hadde sitt virke i.

Et håp og en drøm var levende om at Gud en gang skulle samle de tapte stammer og skape et fornyet og forenet Israel. Til dette håpet hørte også drømmen om en ny kong David, en ny salvet konge som skulle samle det hele riket. På hebraisk betyr «den salvede» messias, og det greske ordet for det samme er kristus.

Klart det skapte håp og forventning da Jesus samlet nettopp tolv disipler til å være utsendinger sammen med ham og følge ham i tykt og tynt. Ordet apostel betyr utsending med mandat til å tale på vegne av han som sender dem ut. Enhver apostel skulle si nøyaktig det samme som sin oppdragsgiver, ellers var han ingen apostel.

Ordet disippel er det samme som elev, eller enda nærmere en lærling. Alle som var disipler av Jesus skulle gå i lære hos Jesus og lære av ham. Vi som kjenner dåpsbefalingen vet at alle som er døpt, er døpt til å være disipler. Med andre ord, vi går i lære hos Jesus. Det går altså ikke an å være en kristen uten å være en disippel. Visst finnes det sympatisører og det finnes dem som har Jesus som forbilde, men uten å være disippel har man ikke del i samfunnet med Jesus. Disippelskap er det som følger etter dåpen; gjennom kristen opplæring og praksis, å leve nær til Jesus i menighetens liv i tro og tjeneste for ham. (Apg 2,42).

De mange

Så skulle en flere århundrers drøm gå i oppfyllelse med Jesus. Folk sluttet seg til og fulgte Jesus, og fra pinsedag av lot mange seg døpe og ble opplært i den kristne forsakelse og tro. Ved Åndens hjelp samlet Jesus på nytt sitt folk like fra Jerusalem i sør til de som senere hadde bosatt seg i Samaria i nord, men også fra mye fjernere himmelstrøk enn noen i Israel den gang tenkte var aktuelt.

Som vi hørte i tekstlesningen i dag fra Apg 9 ble en mann med navn Saulus kalt til tjeneste av Jesus. Dette møtet førte for Saulus sin del til en ny kurs for livet, han fikk et nytt navn og et stort og betydningsfullt oppdrag. Denne Saulus er han vi kjenner som apostelen Paulus og som har skrevet majoriteten av de nytestamentlige brev. Hans oppdrag var å bringe evangeliet ut til hedningene, slik det for de tolv andre var å forkynne for jødene. Så skulle jøder og hedninger forenes i den kristne messianske tro og være ett folk, slik Gud har tenkt det. At Gud har tenkt det slik, ser vi flere steder allerede i Det gamle testamentet, for eksempel i bibelteksten vi hørte i dag fra Jes 66: «... jeg kommer for å samle alle folkeslag og tungemål. De skal komme og se min herlighet.» Jes 66,18.

Takket være Guds plan om en utvidelse og en trettende apostel for folkeslagene, får vi som en gang tilhørte hedningenes verden ta imot og tilhøre Jesus i kraft av dåpen og troen.

Måtte vi ta lærdom av at det gamle Israel kom på avstand fra Gud da de søkte å leve slik folkene som ikke kjente Gud levde. La oss heller la oss inspirere av den første kristne menighet, slik det står i Apg 2,42: «De holdt seg trofast til apostlenes lære og fellesskapet, til brødsbrytelsen og bønnene.»

For i denne felles kristne tro har vi del i den sanne kristne enhet, som er enhet med kristne søsken over hele verden og til alle tider, og fremfor alt en enhet med kirkens Herre, Jesus Kristus, og gjennom ham, enhet med Gud som Fader, Sønn og Hellig Ånd.

Ære være Faderen og Sønnen og Den Hellige Ånd som var og er og blir én sann Gud fra evighet og til evighet.